

«Χαριστική Βιβλιοθήκη»:

Μια συμμετοχική παρέμβαση φιλαναγνωσίας στην προσχολική εκπαίδευση

Ιωάννα Σιαμαντζιούρα

Παιδαγωγός Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας και Παιδοψυχολόγος,

Πιστοποιημένη Messy Play Facilitator

i.siamantzioura@bougas-school.gr

Περίληψη

Το παρόν άρθρο παρουσιάζει τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την παιδαγωγική αποτίμηση της εκπαιδευτικής παρέμβασης «Χαριστική Βιβλιοθήκη», η οποία υλοποιείται από το 2022 στον παιδικό σταθμό των Εκπαιδευτηρίων Μπουγά, με τη συμμετοχή περίπου 40 παιδιών ηλικίας 3–4 ετών κατά τη διάρκεια μιας ολόκληρης σχολικής χρονιάς. Η παρέμβαση αναπτύχθηκε από την ανάγκη δημιουργίας ενός πλαισίου ενίσχυσης της φιλαναγνωσίας στην προσχολική ηλικία και αναζήτησης ενός παιδαγωγικού προγράμματος κατάλληλου για τις μικρές ηλικίες. Η ιδέα που ενέπνευσε το πρόγραμμα και είχε ως βασικό στόχο την καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας μέσα από μια συμμετοχική, βιωματική και κοινωνικοπολιτισμική προσέγγιση της ανάγνωσης, ήταν το ομώνυμο παιδικό βιβλίο των Αντώνη Παπαθεοδούλου και Δικαίου Χατζηπλή στην ιστορία του οποίου κάθε βιβλίο ακόμη και όταν επιστρέφει στη βιβλιοθήκη, χαρίζει στους/στις αναγνώστες/τριες πολύτιμα «δώρα»: εικόνες, συναισθήματα, αναμνήσεις και εμπειρίες. Είναι πολύ σημαντικό να σημειωθεί πως την ανάγκη των παιδαγωγών του σχολείου για τη δημιουργία ενός προγράμματος φιλαναγνωσίας στην προσχολική ηλικία, ενέπνευσε ένα παιδικό βιβλίο, γεγονός που από μόνο του αναδεικνύει, καταρχήν, τη σπουδαιότητα της ανάγνωσης βιβλίων. Η «Χαριστική Βιβλιοθήκη» λειτουργήσε ως εξής: Κάθε παιδί επέλεγε από την προσωπική του βιβλιοθήκη και παρουσίαζε στην τάξη ένα αγαπημένο του βιβλίο, το οποίο παρέμενε για μία εβδομάδα στη γωνιά της «Χαριστικής Βιβλιοθήκης» και αποτελούσε αφετηρία για δραστηριότητες αφήγησης, παιχνιδιού, δημιουργικής έκφρασης και συνεργασίας. Πριν από την επιστροφή του βιβλίου στο σπίτι, οι παιδαγωγοί κατασκεύαζαν -χωρίς να το γνωρίζουν τα παιδιά- ένα συμβολικό αντικείμενο, εμπνευσμένο από την ιστορία, το οποίο εμψύχωνε όλα τα παιχνίδια και τις δράσεις και ενσωματωνόταν στη γωνιά της «Χαριστικής Βιβλιοθήκης» μαζί με φωτογραφικό υλικό, φύλλα καταγραφής και άλλα τεκμήρια της δράσης, συγκροτώντας ένα δυναμικό αρχείο των κοινών αναγνωστικών εμπειριών της ομάδας. Η παιδαγωγική αποτίμηση του προγράμματος «Χαριστική Βιβλιοθήκη», βασίστηκε στη συστηματική παρατήρηση των παιδιών καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, στην παιδαγωγική τεκμηρίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας (φωτογραφίες, φύλλα καταγραφής, ομαδικά παιχνίδια και υλικό από τη γωνιά της «Χαριστικής Βιβλιοθήκης») καθώς και στην άτυπη ανατροφοδότηση των οικογενειών μέσω των καθημερινών συζητήσεων και της συμμετοχής τους στις δράσεις του προγράμματος. Η παρέμβαση συνέβαλε στην ενίσχυση της σχέσης των παιδιών τόσο με το βιβλίο όσο και μεταξύ τους, αφού χρειάζονταν να «μοιραστούν» ένα προσωπικό τους αντικείμενο, στην ανάπτυξη του προφορικού λόγου και των αφηγηματικών δεξιοτήτων, στην καλλιέργεια κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων, καθώς και στην ουσιαστική συνεργασία σχολείου και οικογένειας. Το πρόγραμμα «Χαριστική Βιβλιοθήκη» στηρίζει την έννοια της «αναγνωστικής μνήμης της τάξης» για να περιγράψει τη διατήρηση και τη συνεχή ανανοηματοδότηση των αναγνωστικών εμπειριών μέσα από αντικείμενα, αφηγήσεις και κοινές πρακτικές που παραμένουν ενεργές στο μαθησιακό περιβάλλον. Η «Χαριστική Βιβλιοθήκη» προτείνεται ως ένα ολοκληρωμένο παιδαγωγικό μοντέλο φιλαναγνωσίας, το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί δημιουργικά στην προσχολική εκπαίδευση και να εμπλουτίσει τις σύγχρονες πρακτικές καλλιέργειας της αναγνωστικής κουλτούρας.

Λέξεις-κλειδιά: Φιλαναγνωσία, Προσχολική Ηλικία, Παιδικό Βιβλίο, Κοινωνικοπολιτισμική Μάθηση, Βιωματική Μάθηση, Παιδαγωγική Τεκμηρίωση, Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα.

1. Θεωρητικό πλαίσιο

Η φιλαναγνωσία στην προσχολική εκπαίδευση δε συνδέεται αποκλειστικά με την ανάπτυξη πρώιμων αναγνωστικών δεξιοτήτων, αλλά αποτελεί μια σύνθετη πολιτισμική, κοινωνική και

συναισθηματική διαδικασία, μέσω της οποίας τα παιδιά οικοδομούν θετικές στάσεις απέναντι στο βιβλίο και την ανάγνωση. Η σύγχρονη βιβλιογραφία υποστηρίζει ότι οι πρώτες εμπειρίες των παιδιών με τα βιβλία διαμορφώνουν σημαντικά τη μελλοντική αναγνωστική τους ταυτότητα και επηρεάζουν τη σχέση τους με τον γραπτό λόγο (Bus, Van IJzendoorn, & Pellegrini, 1995; Whitehurst & Lonigan, 1998).

Στο πλαίσιο της θεωρίας της αναδυόμενης εγγραμματοσύνης (Emergent Literacy), η επαφή των παιδιών με βιβλία, αφηγήσεις, εικόνες και πρακτικές γραμματισμού θεωρείται ότι ξεκινά πολύ πριν από τη συστηματική εκμάθηση της ανάγνωσης και της γραφής. Οι καθημερινές εμπειρίες ανάγνωσης και συζήτησης γύρω από τα βιβλία συμβάλλουν στην ανάπτυξη γλωσσικών, γνωστικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων, ενώ παράλληλα καλλιεργούν θετικές στάσεις απέναντι στην αναγνωστική διαδικασία (Whitehurst & Lonigan, 1998).

Παράλληλα, η κοινωνικοπολιτισμική θεωρία του Vygotsky (1978) αναδεικνύει τον κοινωνικό χαρακτήρα της μάθησης και υποστηρίζει ότι η γνώση οικοδομείται μέσα από την αλληλεπίδραση με τους άλλους. Η ανάγνωση βιβλίων στην προσχολική ηλικία δεν αποτελεί ατομική δραστηριότητα αλλά κοινωνική πρακτική, κατά την οποία τα παιδιά ανταλλάσσουν ιδέες, νοήματα, εμπειρίες και συναισθήματα. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η δημιουργία κοινοτήτων αναγνωστών/τριών στην τάξη μπορεί να λειτουργήσει ως ισχυρός μηχανισμός υποστήριξης της μάθησης και της γλωσσικής ανάπτυξης.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι και η θεωρία της αισθητικής ανταπόκρισης της Rosenblatt (1978), σύμφωνα με την οποία η ανάγνωση αποτελεί μια δυναμική διαδικασία αλληλεπίδρασης μεταξύ αναγνώστη/τριας και κειμένου. Κάθε παιδί προσεγγίζει ένα βιβλίο με βάση τις προσωπικές του εμπειρίες, τα συναισθήματα και τις προσδοκίες του, δημιουργώντας μοναδικές νοηματοδοτήσεις. Η προσέγγιση αυτή αποκτά ιδιαίτερη σημασία στην προσχολική εκπαίδευση, όπου η συναισθηματική εμπλοκή των παιδιών αποτελεί βασικό στοιχείο της μαθησιακής διαδικασίας.

Επιπλέον, η διεθνής βιβλιογραφία αναγνωρίζει τη συνεργασία σχολείου και οικογένειας ως καθοριστικό παράγοντα για την ανάπτυξη αναγνωστικών συνηθειών και θετικών στάσεων απέναντι στο βιβλίο. Όταν οι οικογένειες συμμετέχουν ενεργά σε δραστηριότητες φιλαναγνωσίας, τα παιδιά αποκτούν περισσότερες ευκαιρίες επαφής με τον γραπτό λόγο και αναπτύσσουν ισχυρότερα κίνητρα για ανάγνωση (Dickinson & Tabors, 2001).

Η εκπαιδευτική παρέμβαση «Χαριστική Βιβλιοθήκη» στηρίζεται στις παραπάνω θεωρητικές παραδοχές και προσεγγίζει το βιβλίο ως πολιτισμικό αντικείμενο, μέσο επικοινωνίας και αφορμή δημιουργίας κοινών εμπειριών. Η δράση επιδιώκει να μετατρέψει την προσωπική αναγνωστική εμπειρία κάθε παιδιού σε συλλογικό βίωμα της τάξης, ενισχύοντας τη συμμετοχή, την αλληλεπίδραση και τη δημιουργία μιας αναγνωστικής κοινότητας.

2. Σκοπός του προγράμματος

Σκοπός της εκπαιδευτικής παρέμβασης «Χαριστική Βιβλιοθήκη» ήταν η καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας στην προσχολική ηλικία μέσα από μια συμμετοχική, βιωματική και κοινωνικοπολιτισμική προσέγγιση της ανάγνωσης, η οποία θα συνέδεε το βιβλίο με το παιχνίδι, τη συνεργασία, τη δημιουργική έκφραση και την ενεργό συμμετοχή της οικογένειας.

3. Στόχοι

Ειδικότερα, το πρόγραμμα αποσκοπούσε στην ενίσχυση της θετικής στάσης των παιδιών απέναντι στο βιβλίο και την ανάγνωση, στην ανάπτυξη του προφορικού λόγου και των

αφηγηματικών τους δεξιοτήτων, καθώς και στην καλλιέργεια δεξιοτήτων επικοινωνίας, συνεργασίας και αλληλεπίδρασης. Παράλληλα, επιδίωξε να ενισχύσει την αυτοπεποίθηση και την προσωπική έκφραση των παιδιών, να δημιουργήσει συνθήκες ενεργού συμμετοχής των οικογενειών στη μαθησιακή διαδικασία και να συνδέσει τις αναγνωστικές εμπειρίες που αποκτώνται στο σχολείο με την καθημερινότητα της οικογένειας. Επιπλέον, στόχος της παρέμβασης ήταν η διαμόρφωση μιας κοινότητας μικρών αναγνωστών/τριών μέσα στην τάξη και η δημιουργία ενός πλαισίου διατήρησης και επανανοηματοδότησης των κοινών αναγνωστικών εμπειριών μέσω της «αναγνωστικής μνήμης της τάξης».

4. Εισαγωγή

Η καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας αποτελεί έναν από τους βασικούς στόχους της προσχολικής εκπαίδευσης, καθώς η πρώτη επαφή των παιδιών με το βιβλίο επηρεάζει σημαντικά τη μελλοντική αναγνωστική τους πορεία. Ωστόσο, η φιλαναγνωσία δεν αναπτύσσεται μόνο μέσα από την ανάγνωση παραμυθιών, αλλά κυρίως μέσα από εμπειρίες που συνδέουν το βιβλίο με το παιχνίδι, την επικοινωνία, τη συνεργασία και τη συναισθηματική εμπλοκή.

Η δημιουργία θετικών αναγνωστικών εμπειριών στις μικρές ηλικίες θεωρείται καθοριστική για τη διαμόρφωση μιας σταθερής σχέσης των παιδιών με το βιβλίο και την ανάγνωση.

Η «Χαριστική Βιβλιοθήκη» σχεδιάστηκε ως μια συμμετοχική εκπαιδευτική παρέμβαση. Βασική της επιδίωξη ήταν να μετατρέψει το προσωπικό βιβλίο κάθε παιδιού σε κοινή εμπειρία της τάξης, δημιουργώντας μια κοινότητα μικρών αναγνωστών που μοιράζονται ιστορίες, συναισθήματα και αναμνήσεις.

5. Η εκπαιδευτική παρέμβαση

5.1. Η φιλοσοφία της δράσης

Η ιδέα της «Χαριστικής Βιβλιοθήκης» γεννήθηκε από την ανάγκη να δημιουργηθεί μια διαφορετική προσέγγιση της φιλαναγνωσίας για παιδιά προσχολικής ηλικίας. Ενώ στο νηπιαγωγείο του σχολείου λειτουργεί δανειστική βιβλιοθήκη, διαπιστώθηκε ότι τα παιδιά προσχολικής ηλικίας είχαν ανάγκη από μια περισσότερο βιωματική και συμμετοχική γνωριμία με το βιβλίο, πριν ακόμη εισαχθούν στη λογική του δανεισμού.

5.2. Η εφαρμογή

Κάθε εβδομάδα, ένα παιδί της τάξης, επέλεγε από την προσωπική του συλλογή κι έφερνε στην τάξη το αγαπημένο του παραμύθι. Το βιβλίο παρέμενε στη γωνιά της «Χαριστικής Βιβλιοθήκης» για μία εβδομάδα και αποτελούσε αφετηρία για αναγνώσεις, συζητήσεις, παιχνίδια, δραματοποιήσεις, εικαστικές δημιουργίες και δραστηριότητες γλωσσικής έκφρασης.

Στο τέλος της εβδομάδας, πριν επιστρέψει στο σπίτι, το βιβλίο «χάριζε» στην ομάδα της τάξης ένα συμβολικό αντικείμενο, εμπνευσμένο από την ιστορία του, το οποίο κατασκεύαζαν οι παιδαγωγοί χωρίς να το γνωρίζουν τα παιδιά. Το αντικείμενο παρέμενε στη γωνιά της βιβλιοθήκης ως υπενθύμιση της κοινής εμπειρίας και ως αφορμή για νέα παιχνίδια. Κάθε εβδομάδα, η γωνιά εμπλουτιζόταν με ένα νέο «δώρο», το οποίο λειτουργούσε ως υπενθύμιση της ιστορίας και αφορμή για νέες αφηγήσεις, παιχνίδια, συζητήσεις και αλληλεπιδράσεις των αντικειμένων μεταξύ τους ως μια σύγχρονη και βιωματική μείξη ιστοριών, εμπειριών και γεγονότων που τα παιδιά αναβίωναν και δημιουργούσαν νέα αφηγήματα μέσα από το ελεύθερο παιχνίδι τους.

Παράλληλα, δημιουργήθηκε το άλμπουμ της «Χαριστικής Βιβλιοθήκης» με τα εξώφυλλα όλων των βιβλίων, φύλλα καταγραφής για κάθε παραμύθι και αναμνηστικές φωτογραφίες των παιδιών με το βιβλίο τους.

5.3. Η συμμετοχή της οικογένειας

Η οικογένεια αποτέλεσε ουσιαστικό συνεργάτη της εκπαιδευτικής παρέμβασης ήδη από την έναρξή της. Η επιλογή του βιβλίου γινόταν από κοινού, από το παιδί και τους γονείς, δίνοντας στα παιδιά την ευκαιρία να ανατρέξουν στην προσωπική τους βιβλιοθήκη, να θυμηθούν αγαπημένες ιστορίες και να αποφασίσουν ποιο βιβλίο επιθυμούσαν να μοιραστούν με τους/τις συμμαθητές/τριές τους. Η διαδικασία αυτή ενίσχυσε τη συζήτηση γύρω από τα βιβλία μέσα στην οικογένεια και ανέδειξε το προσωπικό βίωμα κάθε παιδιού ως αφετηρία της μαθησιακής εμπειρίας.

Κατά την εβδομάδα παρουσίασης του βιβλίου, οι γονείς ενημερώνονταν καθημερινά από τα παιδιά για τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνταν στην τάξη. Οι αφηγήσεις αυτές λειτουργούσαν ως συνέχεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο σπίτι, δημιουργώντας ευκαιρίες για συζήτηση σχετικά με την ιστορία, τους ήρωες, τα συναισθήματα και τα παιχνίδια που είχαν αναπτυχθεί με αφορμή το βιβλίο. Με αυτόν τον τρόπο, η αναγνωστική εμπειρία επεκτεινόταν πέρα από τα όρια της σχολικής τάξης και αποκτούσε θέση στην καθημερινότητα της οικογένειας.

Παράλληλα, οι γονείς παρακολουθούσαν μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του σχολείου, την πορεία της δράσης μέσα από το φωτογραφικό υλικό, τις παιδαγωγικές αναρτήσεις και τα τεκμήρια που συγκεντρώνονταν στη γωνιά της «Χαριστικής Βιβλιοθήκης», αποκτώντας σαφή εικόνα του τρόπου με τον οποίο το προσωπικό βιβλίο κάθε παιδιού μετατρέποταν σε κοινή εμπειρία της ομάδας.

Η συνεργασία σχολείου και οικογένειας κορυφωνόταν με τη συμμετοχή του προγράμματος στις «Βιβλιοδρομίες», την ετήσια γιορτή φιλαναγνωσίας του σχολείου. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, η υπεύθυνη του Παιδικού Σταθμού παρουσίαζε στους γονείς τη φιλοσοφία, τους στόχους και την πορεία υλοποίησης της «Χαριστικής Βιβλιοθήκης», ενώ οι παιδαγωγοί παρουσίαζαν τη βασική ιδέα του προγράμματος μέσα από ένα διαδραστικό θεατρικό δρώμενο βασισμένο στο βιβλίο «Χαριστική Βιβλιοθήκη». Στη συνέχεια, γονείς και παιδιά συμμετείχαν από κοινού σε αφηγήσεις, παιχνίδια και βιωματικές δραστηριότητες εμπνευσμένες από τα παραμύθια που είχαν παρουσιαστεί κατά τη διάρκεια της χρονιάς.

Στον χώρο της εκδήλωσης λειτουργούσε επίσης ειδικά διαμορφωμένη έκθεση με όλα τα βιβλία που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, τα συμβολικά αντικείμενα–«δώρα» που είχε αφήσει κάθε ιστορία στη γωνιά της «Χαριστικής Βιβλιοθήκης», καθώς και φωτογραφικό υλικό από τις δράσεις που είχαν πραγματοποιηθεί. Η έκθεση αυτή επέτρεπε στις οικογένειες να αναστοχαστούν την πορεία του προγράμματος, να ανακαλέσουν κοινές εμπειρίες και να διαπιστώσουν πώς οι προσωπικές αναγνωστικές επιλογές των παιδιών μετατράπηκαν σταδιακά σε μια συλλογική αναγνωστική μνήμη της τάξης.

5.4. Πλαίσιο εφαρμογής και παιδαγωγική τεκμηρίωση της δράσης

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε σε δύο τμήματα Προ-προνηπίων (40 παιδιά ηλικίας 3–4 ετών) του ιδιωτικού παιδικού σταθμού των Εκπαιδευτηρίων Μπουγά στην Καλαμάτα, κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς (Οκτώβριος–Μάιος).

Η παιδαγωγική τεκμηρίωση της δράσης βασίστηκε στη συστηματική παρατήρηση των παιδιών καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, στη συγκέντρωση τεκμηρίων της εκπαιδευτικής διαδικασίας (φωτογραφικό υλικό, φύλλα καταγραφής, δημιουργίες των

παιδιών και αντικείμενα της γωνιάς της «Χαριστικής Βιβλιοθήκης»), καθώς και στην άτυπη ανατροφοδότηση των οικογενειών μέσα από τις καθημερινές συζητήσεις και τη συμμετοχή τους στις δράσεις του προγράμματος.

6. Αποτελέσματα

Η υλοποίηση του προγράμματος της «Χαριστικής Βιβλιοθήκης» απέδειξε ότι η ανάγνωση μπορεί να αποτελέσει αφετηρία για πολύ περισσότερα από τη γνωριμία με ένα παιδικό βιβλίο. Τα παιδιά ανέπτυξαν θετικότερη σχέση με το βιβλίο, περίμεναν με ενθουσιασμό την εβδομάδα παρουσίασης του δικού τους παραμυθιού και αναζητούσαν συχνά τα βιβλία και τα αντικείμενα στη γωνιά της «Χαριστικής Βιβλιοθήκης», κατά τη διάρκεια του ελεύθερου παιχνιδιού.

Παρατηρήθηκε επίσης ότι αρκετά παιδιά ανακαλούσαν αυθόρμητα ιστορίες που είχαν παρουσιαστεί εβδομάδες ή και μήνες νωρίτερα, χρησιμοποιώντας ως αφορμή τα αντικείμενα της γωνιάς ή τα εξώφυλλα των βιβλίων. Το στοιχείο αυτό δείχνει ότι η γωνιά της «Χαριστικής Βιβλιοθήκης» λειτούργησε ως χώρος διατήρησης και επανανοηματοδότησης των κοινών αναγνωστικών εμπειριών της τάξης.

Παράλληλα, ενισχύθηκαν ο προφορικός λόγος, η αφήγηση, η συνεργασία και η αυτοπεποίθηση των παιδιών, καθώς κάθε παρουσίαση αποτελούσε ευκαιρία προσωπικής έκφρασης και διαλόγου με την ομάδα.

Η ενεργός συμμετοχή των οικογενειών συνέβαλε στη σύνδεση σχολείου και οικογένειας, ενώ η δημιουργία της γωνιάς της «Χαριστικής Βιβλιοθήκης» διατήρησε ζωντανές τις αναγνωστικές εμπειρίες σε όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.

7. Συζήτηση

Η καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας στην προσχολική εκπαίδευση ενισχύεται όταν το βιβλίο αντιμετωπίζεται ως κοινωνική και πολιτισμική εμπειρία. Η συμμετοχή των παιδιών, η συνεργασία με την οικογένεια και η παιδαγωγική αξιοποίηση της γωνιάς της «Χαριστικής Βιβλιοθήκης» δημιούργησαν μια κοινότητα μικρών αναγνωστών/τριών, μέσα στην οποία οι ιστορίες συνέχισαν να ζουν και μετά την ολοκλήρωση της ανάγνωσής τους.

Το άρθρο εισάγει την έννοια της «αναγνωστικής μνήμης της τάξης», δηλαδή της συλλογικής διατήρησης των αναγνωστικών εμπειριών μέσα από αντικείμενα, εικόνες, αφηγήσεις και κοινές πρακτικές που παραμένουν ενεργές στην καθημερινότητα της σχολικής κοινότητας.

8. Συμπεράσματα

Η «Χαριστική Βιβλιοθήκη» απέδειξε ότι από τις μικρές ηλικίες, τα παιδιά μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στη δημιουργία μιας αναγνωστικής κοινότητας. Το προσωπικό βιβλίο μετατράπηκε σε κοινή εμπειρία, η ανάγνωση συνδέθηκε με το παιχνίδι, τη συνεργασία, την καλλιέργεια της φαντασίας και τη δημιουργία, ενώ η οικογένεια αποτέλεσε ουσιαστικό συνεργάτη της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Η «Χαριστική Βιβλιοθήκη» αναδεικνύει ότι η φιλαναγνωσία στην προσχολική εκπαίδευση δεν οικοδομείται μόνο μέσα από την ανάγνωση βιβλίων, αλλά κυρίως μέσα από τις σχέσεις, τις κοινές εμπειρίες και τις αφηγήσεις που αυτά γεννούν. Όταν το βιβλίο γίνεται αφορμή για μοίρασμα, παιχνίδι, διάλογο και δημιουργία, μετατρέπεται από αντικείμενο ανάγνωσης σε στοιχείο της συλλογικής μνήμης της τάξης και της παιδικής εμπειρίας.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Bus, A. G., Van IJzendoorn, M. H., & Pellegrini, A. D. (1995). Joint book reading makes for success in learning to read: A meta-analysis on intergenerational transmission of literacy. *Review of Educational Research*, 65(1), 1–21.
- Dickinson, D. K., & Tabors, P. O. (2001). *Beginning literacy with language: Young children learning at home and school*. Baltimore, MD: Paul H. Brookes Publishing.
- Morrow, L. M. (2009). *Literacy development in the early years: Helping children read and write* (6th ed.). Boston, MA: Pearson.
- Rosenblatt, L. M. (1978). *The reader, the text, the poem: The transactional theory of the literary work*. Carbondale, IL: Southern Illinois University Press.
- Sipe, L. R. (2008). *Storytime: Young children's literary understanding in the classroom*. New York, NY: Teachers College Press.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Wasik, B. A., & Bond, M. A. (2001). Beyond the pages of a book: Interactive book reading and language development in preschool classrooms. *Journal of Educational Psychology*, 93(2), 243–250.
- Whitehurst, G. J., & Lonigan, C. J. (1998). Child development and emergent literacy. *Child Development*, 69(3), 848–872.
- Βρεττός, Ι. (2018). *Σύγχρονες προσεγγίσεις στην προσχολική εκπαίδευση*. Αθήνα: Gutenberg.
- Παπαθεοδούλου, Α., & Χατζηπλής, Δ. (2019). *Χαριστική βιβλιοθήκη*. Αθήνα: Πατάκη.
- Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. (2003). *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) και Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Προσχολικής Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. (2021). *Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου*. Αθήνα: Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.